

บทที่ 5

วิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องนี้เน้นที่แบบแผนและเหตุผลของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคลในเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 โดยมีกรอบแนวคิดดังนี้

ค่านิยมของคนไทยเกี่ยวกับการพินัยข้อต่อ

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยการซื้อเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ระดับความนิยมของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีต่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยใช้วิธีการพินัยข้อต่อ (กตিকা เงื่อนไขของการทนายพินัย)

อิทธิพลของการพินัยข้อต่อที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

อิทธิพลของการพินัยข้อต่อที่มีต่อผลการเลือกตั้ง

จากการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 201 ตัวอย่างจากผู้มีสิทธิและได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ได้ดังนี้

อิทธิพลของการพินัยข้อต่อที่มีต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

พฤติกรรมการเลือกตั้งของสังคมไทยโดยรวม คนไทยยังขาดการแสดงออกถึงความต้องการอย่างแท้จริงในการเลือกตั้งในแต่ละครั้ง ส่วนใหญ่มักจะถูกชักจูง คล้อยตาม ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น พวกหัวคะแนน หรือผู้ที่เป็นที่ยกย่องมีอิทธิพลในสังคมท้องถิ่นนั้นๆ จะชักจูงให้คนในท้องถิ่นไปลงคะแนนเลือกตั้งโดยประชาชนไม่มีความเข้าใจ และยังขาดข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจเพื่อคัดเลือกผู้สมัครแต่ละคน การเลือกจึงเป็นไปในรูปของการชี้นำของผู้มีอิทธิพล

ดังนั้น พฤติกรรมการเลือกตั้งของคนไทยส่วนใหญ่ซึ่งถูกปลุกฝังและถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยึดมั่นในระบบอำนาจนิยมเป็นสำคัญ จึงมีลักษณะการลงคะแนนเสียงคล้อยตามผู้นำในชุมชนแสดงให้เห็นว่าได้มีความต้องการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง

แบบแผนพฤติกรรมการเลือกตั้งของคนไทยมีดังนี้

ประการแรก คนไทยไปลงคะแนนเสียงด้วยความสำนึกว่าเป็นหน้าที่มากกว่าการแสดงออกถึงความต้องการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือควบคุมรัฐบาล หรือเพื่อให้คนที่พอใจเข้าไปทำงาน

คนไทยส่วนใหญ่ยังเห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่หรือบทบาทเพียงเพื่อเป็นปากเสียงแทนตนเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าผู้ไปลงคะแนนเสียงเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งเช่นกันแต่ไม่มากนัก คือเห็นว่าเป็นเพียงการเลือกตัวแทนเท่านั้น ไม่ใช่เป็นการเลือกรัฐบาล ซึ่งเป็นเรื่องของการปฏิบัติตามหน้าที่ของพลเมือง

ประการที่สอง เมื่อไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพราะความสำนึกในหน้าที่ความรู้สึกไม่พอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงไม่มีผล ทั้ง ๆ ที่ความไม่พอใจการทำงานหรือบทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอยู่พอสมควร

ประการที่สาม นโยบายของรัฐบาลไม่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงของผู้ที่ไปใช้สิทธิผู้ลงคะแนนเสียงให้กับพวกที่ร่วมรัฐบาลมีทั้งผู้ที่พอใจและไม่พอใจในนโยบายของรัฐบาล

ประการที่สี่ ปัญหาของการเมืองที่ได้แย้งกันอยู่ที่ผลต่อการตัดสินใจของผู้ที่อยู่ในเขตศูนย์กลางทางการเมืองและผู้ที่มีการศึกษาเท่านั้น ประชาชนผู้เลือกตั้งส่วนใหญ่ไม่มีความสนใจหรือไม่ได้คำนึงถึงแต่อย่างใด

ประการที่ห้า ผู้ที่มีการศึกษาสูงในระดับมหาวิทยาลัยมีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางขึ้นไป และอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพฯ จะไปลงคะแนนเสียงโดยความสำนึกในหน้าที่พลเมืองสูง ส่วนผู้ที่อยู่ในเขตชนบทและมีการศึกษาน้อย มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ไปลงคะแนนเสียงโดยความสำนึกในหน้าที่พลเมืองน้อยกว่า ตัดสินใจเลือกใครได้ช้ากว่าเล็กน้อย และเลือกโดยคำนึงถึงตัวผู้สมัครเป็นสำคัญ

ประการสุดท้าย ผู้มีการศึกษาและอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร มีฐานะเศรษฐกิจปานกลางขึ้นไป มีแนวโน้มเลือกพรรคใดพรรคหนึ่งค่อนข้างเป็นประจำ แต่ก็ยังไม่มีพรรคการเมืองใดที่มีฐานสนับสนุนที่มั่นคงในหมู่ผู้เลือกตั้งกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด ทั้งนี้ เพราะผู้ลงคะแนนเสียงเปลี่ยนความนิยมพรรคอยู่เสมอ ชื่อเสียงและความนิยมในตัวหัวหน้าพรรคมีส่วนช่วยให้พรรคได้รับค่านิยมจากผู้ลงคะแนนเสียงแต่ไม่เสมอไปนักชื่อเสียงของพรรคเองก็มีส่วนอยู่ด้วยโดยเฉพาะพรรคที่มีชื่อเสียงมานาน แต่สำหรับในเขตชนบทตัวผู้สมัครมีความสำคัญมากกว่าหัวหน้าพรรค

ค่านิยมของคนไทยเกี่ยวกับการพินันชันต่อ

เนื่องจากสภาพปัญหา เศรษฐกิจสังคมของเมืองไทยอยู่ในภาวะไม่สามารถเอาสิ่งใดมาเป็นหลักประกันของรายได้ให้อยู่ในความสม่ำเสมอได้ คนไทยจึงหันมาพึ่งศาสนา ผีสง เทวดา ความเชื่อที่มงาย ความหวังลมๆ แล้งๆ ประกอบกับคนไทยมีนิสัยชอบเสี่ยงทาย เมื่อการแสดง

ความคิดเห็นไม่ตรงกัน จึงเกิดมีการพนันขึ้นมา ไม่ว่าจะพนันกันโดยถือเอาเหตุการณ์ธรรมชาติ หรือ เหตุการณ์ใดๆ ก็ตาม จนในที่สุดในปัจจุบัน ได้ก่อกำเนิดขึ้นมาอย่างมากมาย

ในการศึกษานี้ผู้ศึกษาได้ออกแบบสอบถามเกี่ยวกับค่านิยมของคนไทยหรือของกลุ่มตัวอย่างเพื่อพิสูจน์ทราบว่าเป็นพื้นที่เขตสัมพันธวงศ์ กลุ่มตัวอย่างมีค่านิยมเกี่ยวกับการพนันขึ้นต่อมากน้อยเพียงใด ดังนี้

ตารางที่ 5.1 ค่านิยมของคนไทยที่มีต่อการพนันขั้นต่อ

ข้อความ	ร้อยละของคำตอบ					รวม	จำนวนผู้ตอบ	Mean SD
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
10. ท่านเคยเล่นการพนันเป็นประจำ	8	41.3	11.4	28.9	10.4	100	201	3.075
11. เพื่อนของท่านบางคนชอบเล่นการพนันมาก	34.8	28.4	23.8	7.5	5.5	100	201	3.8
12. โดยทั่วไปตัวท่านเองชอบการเสี่ยงทาย	9.5	50.7	11.9	20.4	7.5	100	201	3.3
เฉลี่ย	17.4	40.1	15.7	18.9	7.8	100	201	

จากตารางที่ 5.1 คำถามเรื่องอิทธิพลของการพนันที่มีต่อคนไทย (ประชากรศึกษา) จะพบว่า

คำถามเกี่ยวกับตัวประชากรศึกษาเคยเล่นการพนันมีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 8 และเห็นด้วยร้อยละ 41.3 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 28.9 ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 10.4 แสดงว่าผู้ตอบยอมรับว่าเคยเล่นการพนันมากกว่าผู้ตอบว่าไม่เคยเล่น

คำถามเกี่ยวกับเพื่อนของผู้ตอบคำถามชอบเล่นการพนันมากมีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 34.8 และตอบเห็นด้วย ร้อยละ 28.4 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 7.5 ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 5.5 แสดงว่าผู้ตอบยอมรับว่าเพื่อนชอบเล่นการพนันมากกว่า

คำถามเกี่ยวกับตัวผู้ตอบบางครั้งชอบเล่นการเสี่ยงทาย มีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 9.5 ตอบเห็นด้วย ร้อยละ 50.7 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 20.4 ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 7.5 แสดงว่าผู้ตอบยอมรับว่าชอบการเสี่ยงทายมากกว่าผู้ที่ตอบไม่ชอบการเสี่ยงทาย

สรุป จากการวิเคราะห์จะพบว่า เมื่อนำค่า Mean (ค่าเฉลี่ย) มาหาค่าเฉลี่ยแล้วได้เท่ากับ 3.404 แสดงว่าผู้ตอบได้ตอบคำถามเกี่ยวกับอิทธิพลการพนันที่มีต่อคนไทย (ประชากรศึกษา)

ไปในทางเห็นด้วยมากกว่าไม่เห็นด้วยจึงเป็นการยอมรับว่าการพนันมีอิทธิพลต่อคนไทยเป็นอย่างมาก

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ในปัจจุบันการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความหวังที่จะชนะการเลือกตั้ง จึงกระทำทุกวิถีทางเพื่อให้ชนะการเลือกตั้ง โดยเฉพาะใช้วิธีการซื้อเสียงไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม การศึกษานี้มุ่งเฉพาะการซื้อเสียงโดยใช้วิธีการพนันขันต่อเท่านั้น และจากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างทำให้ทราบว่า การซื้อเสียงในเขตเลือกตั้งที่ 2 โดยเฉพาะเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร จะเป็นอย่างไรนั้น ผู้ศึกษาได้ออกแบบสอบถามไว้ดังนี้

สำหรับการศึกษาคั้งนี้ผู้ศึกษาได้ออกแบบสอบถามเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เกี่ยวกับการซื้อเสียงไว้จำนวน 2 ข้อดังนี้

ตารางที่ 5.2 การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ข้อความ	ร้อยละของคำตอบ					รวม	จำนวนผู้ตอบ	Mean SD
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
13. การซื้อเสียงบางพรรคจ่ายให้เสียงละ 500 บาท	14.4	31.8	36.3	10.9	6.5	100	201	3.368
14. การซื้อเสียงบางพรรคจ่ายให้ในรูปสิ่งของ	15.9	43.8	25.4	8.5	6.5	100	201	3.542

จากตารางที่ 5.2 คำถามเรื่องการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง จะพบว่า คำถามเกี่ยวกับ การซื้อเสียงบางพรรคจ่ายให้เสียงละ 500 บาท มีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 14.4 ตอบเห็นด้วย ร้อยละ 31.8 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 10.9 ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 6.5 แสดงว่าผู้ตอบยอมรับว่ามีการซื้อเสียงกันโดยจ่ายให้เสียงละ 500 บาท มากกว่าผู้ที่ตอบไม่เห็นด้วย

คำถามเกี่ยวกับการซื้อเสียงบางพรรคจ่ายให้ในรูปสิ่งของ มีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 15.9 ตอบเห็นด้วยร้อยละ 43.8 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 8.5 ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 6.5

แสดงว่าผู้ตอบยอมรับว่า มีบางพรรคชื่อเสียงโดยจ่ายให้ในรูปของสิ่งของ มากกว่าผู้ที่ตอบไม่เห็นด้วย

จากการวิเคราะห์ พบว่าผู้ตอบได้ตอบคำถามเรื่องการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เมื่อนำค่า Mean มหาค่าเฉลี่ยจะได้เท่ากับ 3.455 แสดงว่าผู้ตอบเห็นด้วยว่าในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งมีบางพรรคชื่อเสียงโดยจ่ายเป็นเงินเสียงละ 500 บาท และมีบางพรรคชื่อเสียง โดยจ่ายให้ในรูปของสิ่งของ

ระดับความนิยมของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีต่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง

จากการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ทำการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งไม่ว่าจะถูกต้องตามกฎหมายซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. การโฆษณา
2. การปรากฏตัวในที่สาธารณะ
3. การใช้อิทธิพลของข้าราชการทั้งวิธีลับและเปิดเผย
4. การอาศัยห้วคะแนน
5. พรรคการเมือง
6. การสนับสนุนจากสื่อมวลชน
7. การปราศรัยหาเสียง
8. การติดโปสเตอร์แจกบัตรเบอร์ และใบปลิว
9. การเดินเคาะประตูบ้าน พบปะกับประชาชนเป็นการส่วนตัว

โดยเฉพาะวิธีการเดินเคาะประตูบ้าน พบปะกับประชาชนเป็นการส่วนตัวนั้นถือเป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมกันมากที่สุด

นอกจากจะมีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งแล้ว การที่จะได้รับคะแนนนิยมจากผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ตัวผู้สมัครเลือกตั้งจะต้องมีพื้นฐานส่วนตัวดังนี้

ก. บุคลิกภาพส่วนตัว

บุคลิกภาพส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งมีอิทธิพลต่อการลงคะแนนเสียงเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการเลือกตั้งที่ยังคงยึดตัวบุคคลมากกว่าหลักการ ทั้งนี้เพราะการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะสร้างคะแนนนิยมแก่ประชาชนได้นั้นต้องเป็นบุคคลที่คบคนได้ทุกคน ต้องหาเพื่อนได้ง่าย และรักษามิตรภาพนั้นไว้ได้ ต้องไม่รังเกียจที่จะพบปะกับคนไม่ว่าชนชาติใด การเป็นผู้ดีชั้นสูงที่ถือตัวนั้น หมายถึง การเป็นนักการเมืองไม่ได้ในลัทธิประชาธิปไตย (พระประมณฑปัญญา : หน้า 60-61) หรือจะสมัครรับเลือกตั้งไม่ได้นั่นเอง นอกจากนั้นผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องเป็นบุคคลที่

พูดเก่งและจะต้องเป็นผู้ฟังที่ดี ในการที่จะใช้หูฟังความรู้สึกนึกคิดของประชาชนว่ามีความรู้สึกต่อคนอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องของตน

บุคลิกภาพส่วนตัวนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกของการเป็นผู้สมัครเลือกตั้ง เพราะการที่ประชาชนจะมีทัศนคติที่ดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของผู้สมัครที่จะสร้างภาพประทับใจแก่ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ข. การศึกษา

เป็นส่วนประกอบในการพิจารณาการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง ถึงแม้ว่ากฎหมายเลือกตั้งของไทยกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งไว้แค่ประมปีที่ 4 แต่ปรากฏว่าการเลือกตั้งแต่ละครั้งแนวโน้มของผู้ที่ได้รับการศึกษาดี หรือมีคุณวุฒิสองกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ มักจะได้รับการเลือกตั้งหรือได้รับความนิยมจากประชาชน แสดงให้เห็นว่าการศึกษามีอิทธิพลต่อการลงคะแนนเสียงของประชาชนไม่น้อยทีเดียว

ค. อายุ

ในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามกฎหมายเลือกตั้งของไทยกำหนดอายุไว้สูงกว่าผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งดังกล่าวแล้วในบทที่ 1 อายุเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาตัดสินใจต่อการลงคะแนนเสียง ทั้งนี้ เพราะประชาชนแต่ละคนต่างก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอายุแตกต่างกันออกไปซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าบุคคลที่มีอายุน้อยมักมีแนวโน้มทางนโยบายในลักษณะที่รุนแรง ส่วนบุคคลที่มีอายุสูงมักมีแนวโน้มไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงหรือหากจะมีการเปลี่ยนแปลงก็ค่อยเป็นค่อยไป แต่จากผลการเลือกตั้งของไทยจะเห็นได้ว่า ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งกลับมีแนวโน้มเลือกบุคคลที่มีอายุในวัยกลางคน คือช่วงอายุระหว่าง 35-49 ปี เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแตกต่างจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสหรัฐอเมริกาซึ่งมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 52 ปี (อับราฮัม, จอนโอ : หน้า 63) แสดงว่าประชาชนชาวไทยไม่นิยมการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงหรือค่อยเป็นค่อยไปแต่นิยมลักษณะกลางๆ

ง. อาชีพ

อาชีพมีอิทธิพลต่อการลงคะแนนเสียงของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเป็นอันมาก ทั้งๆ ที่กฎหมายเลือกตั้งของไทยมิได้กำหนดให้มีการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามอาชีพแต่อย่างใด ทั้งนี้ เพราะอาชีพบางอาชีพมีความใกล้ชิดกับประชาชนเป็นอย่างมาก ทำให้สามารถสร้างอิทธิพลและคะแนนนิยมแก่ประชาชนได้ง่ายกว่าบางอาชีพ เช่น ข้าราชการ ทนายความ ชูรกิจการค้า ย่อมมีแนวโน้มที่จะได้รับการเลือกตั้งมากกว่าบุคคลที่มีอาชีพกสิกรรม ครู เป็นต้น ซึ่งจากผลการเลือกตั้งทุกครั้งสรุปได้ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งกลุ่มใหญ่ที่สุด เป็นผู้ที่เคยมีอาชีพรับราชการ ทั้งที่เป็นฝ่ายทหารและพลเรือน และในจำนวนนี้ผู้ที่เคยเป็นข้าราชการ

มาก่อนพบว่า ผู้เป็นข้าราชการประจำแล้วลาออกมาสมัครรับเลือกตั้ง ได้รับเลือกมากกว่าผู้ที่ ออกจากราชการโดยเป็นข้าราชการปานาญแล้วมาสมัคร (เศรษฐพร, 2513: หน้า 684)

จ. ฐานะการเงิน

เงินเป็นอุปกรณ์สำคัญในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งการใช้จ่ายเงิน ของผู้สมัครมีวิธีการที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ฐานะของแต่ละคน ผู้สมัครบางคนที่มีฐานะดี การเงินดีก็จะใช้วิธีทุ่มเงินในการหาเสียง โดยการแจกเงิน เช่น หม่อมเจ้านิคมกฤตวรรณ แจก ธนบัตรใบละ 5 บาท โดยพิมพ์เบอร์ไว้บนธนบัตร บางคนก็แจกสิ่งของ เช่น ผ้าขาวม้า เสื้อยืด พร้อมกับพิมพ์เบอร์ไว้ด้วย (จงกล : หน้า 385) เป็นต้น ซึ่งการใช้จ่ายในการเลือกตั้งนับตั้งแต่มี การเลือกตั้งผู้แทนราษฎรเป็นต้นมาไม่เคยมีการกำหนดค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งว่าผู้ สมัครแต่ละคนจะต้องใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้งมากน้อยเท่าใด ผิดกับการหาเสียงเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประเทศอังกฤษ มีการกำหนดค่าใช้จ่ายในการหาเสียง จ่ายได้ไม่ เกินเงิน 550 ปอนด์ กับ 1.5 เพนนี สำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งแต่ละคนในเมือง และ 2 เพนนี สำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งแต่ละคนในชนบท (เดชชาติ, 2502 : หน้า 101)

ดังนั้น การที่ไม่มีการกำหนดค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ มีฐานะการเงินดีย่อมได้เปรียบกว่าผู้สมัครที่มีฐานะการเงินน้อย ซึ่งจะเห็นได้ชัดแจ้งจากผลการ เลือกตั้งในต่างจังหวัดที่ผ่านมา เช่น ส.ส. หญิงสุนิรัตน์ เตลาน อดีต ส.ส. นครสวรรค์ (26 กุมภาพันธ์ 2495) และ ส.ส. ระนอง (15 ธันวาคม 2500) ประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งก็ เนื่องมาจากฐานะทางการเงินเป็นสำคัญ เป็นต้น

การใช้วิธีเริ่มต้นจากตำแหน่งทางการเมืองในระดับท้องถิ่น

นอกจากลักษณะที่กล่าวมาทั้งหมดแล้ว การใช้วิธีเริ่มต้นจากตำแหน่งทางการเมืองใน ระดับท้องถิ่นหรือระดับเล็กๆ เสียก่อน เช่น สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาจังหวัด เป็นต้น ก็มี อิทธิพลต่อการลงคะแนนเสียงของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรทั้งนี้เพราะการที่ผู้สมัครเริ่มต้นจากตำแหน่งทางการเมืองเล็กๆ ก่อน เป็นการง่ายกว่าที่จะ เริ่มต้นโดยการสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเลย นอกจากนั้นเมื่อได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิก ในตำแหน่งเล็กๆ ยังเป็นโอกาสที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะสร้างชื่อเสียงและคะแนนนิยมในหมู่ ประชาชนได้ง่าย และรวดเร็ว โดยการแสดงถึงผลงานที่ตนปฏิบัติในขณะที่ดำรงตำแหน่งเล็กๆ ดังจะเห็นได้จากผลการเลือกตั้งครั้งสุดท้าย ปรากฏว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้ง 219 คน ส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์ทางการเมืองมาก่อนทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับเทศบาลนั้น ปรากฏว่ามีผู้เคยผ่านงานหรือประสบการณ์มามากกว่าร้อยละ 60 นอกจากนี้ยังมีผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งข้าราชการทางการเมืองมาแล้วพอสมควรอีกด้วย

(เศรษฐพร, 2486-2512: หน้า 178) คือ เคยเป็นรัฐมนตรีว่าการหรือช่วยว่าการ และรัฐมนตรีอื่น 11 คน เคยเป็นนายกรัฐมนตรี 1 คน และเคยเป็นเลขานุการหรือผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรี หรือนายกรัฐมนตรี 8 คน (เศรษฐพร, 2486-2512: หน้า 174) สำหรับ ส.ส. ที่เคยเป็นนายกรัฐมนตรีตั้งแต่มีรัฐธรรมนูญเป็นต้นมามีทั้งหมด 4 คน คือ นายปรีดา พนมยงค์ หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ นายควง อภัยวงศ์ และ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช

การที่ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งยังคงยึดตัวบุคคลในการออกเสียงเลือกตั้ง จากแบบสอบถามพบว่าอิทธิพลที่ทำให้ประชาชนออกเสียงเลือกตั้งมากที่สุด คือบุคลิกภาพส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งการศึกษา อาชีพ ฐานะการเงิน การที่เคยมีตำแหน่งทางการเมืองในระดับท้องถิ่น มาก่อน และอายุตามลำดับ

ตารางที่ 5.3 ระดับความนิยมของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีต่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ข้อความ	ร้อยละของคำตอบ					รวม	จำนวนผู้ตอบ	Mean SD
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
15. ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีผู้สมัครบางคนมีโอกาสชนะโดยเป็นต่อผู้สมัครคนอื่น	17.9	49.8	23.9	5.5	3.0	100	201	3.741
16. การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ผู้สมัครบางคนเป็นต่อผู้สมัครคนอื่น 2 ต่อ 1	11.9	35.3	35.8	13.9	3.0	100	201	3.393
17. การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ผู้สมัครบางคนมีโอกาสชนะการเลือกตั้งพ่วงๆ กับผู้สมัครคนอื่น	13.4	47.8	26.4	10.0	2.5	100	201	3.597

จากตาราง คำถามเกี่ยวกับระดับคะแนนความนิยมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีต่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในแบบสอบถามข้อที่ 15 เป็นคำถามเกี่ยวกับ ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีผู้สมัครบางคนมีโอกาสชนะ โดยเป็นต่อผู้สมัครคนอื่น มีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 17.9 ตอบเห็นด้วยร้อยละ 49.8 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 5.5 และตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 3.0 แสดงว่าในทัศนะคติ ความเห็นเกี่ยวกับระดับความนิยมของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งยอมรับว่า ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนั้นผู้สมัครบางคนมีโอกาสชนะ โดยเป็นต่อผู้สมัครคนอื่น มากกว่าผู้ที่ตอบไม่เห็นด้วย จึงสรุปได้ว่าการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับ

เลือกตั้งในเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีความเห็นว่ามีผู้สมัครบางคนมีโอกาสชนะการเลือกตั้ง โดยเป็นต่อผู้สมัครคนอื่น ๆ

คำถามเกี่ยวกับผู้สมัครบางคนเป็นต่อผู้สมัครคนอื่น 2 ต่อ 1 มีผู้ตอบแบบสอบถามตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 11.9 ตอบเห็นด้วยร้อยละ 35.3 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 13.9 ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 3.0 แสดงว่าในทัศนคติความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความนิยมของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ยอมรับว่าในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนั้นผู้สมัครบางคน มีโอกาสได้รับเลือกตั้งมากกว่าผู้สมัครคนอื่น โดยเป็นต่อผู้สมัครผู้อื่นมากกว่าที่ตอบไม่เห็นด้วย จึงสรุปได้ว่า ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีความเห็นว่ามีผู้สมัครบางคนได้รับความนิยมมากกว่าผู้สมัครผู้อื่น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่ามีผู้สมัครบางคนได้รับความนิยมมากกว่าผู้สมัครคนอื่นและมีโอกาสได้รับชัยชนะมากกว่าผู้สมัครคนอื่นมาก

คำถามเกี่ยวกับผู้สมัครบางคนมีโอกาสชนะการเลือกตั้งพอๆ กับผู้สมัครคนอื่น มีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 13.4 ตอบเห็นด้วยร้อยละ 47.8 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 10 ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 2.5 แสดงว่าความเห็นเกี่ยวกับระดับความนิยมของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งยอมรับว่า มีผู้สมัครบางคนมีโอกาสชนะการเลือกตั้งพอๆ กับผู้สมัครคนอื่น มากกว่าผู้ที่ตอบไม่เห็นด้วยจึงสรุปได้ว่า ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีความเห็นว่ามีผู้สมัครบางคนมีโอกาสชนะการเลือกตั้งพอๆ กับผู้สมัครคนอื่นมากกว่าผู้ที่ไม่เห็นด้วย

จากการวิเคราะห์พบว่าผู้ตอบได้ตอบคำถามเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เมื่อหาค่าเฉลี่ยของ Mean ซึ่งมีค่า 3.577 แสดงว่าผู้ตอบเห็นด้วยกับสถานการณ์ การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ทำให้ผู้สมัครบางคน มีโอกาสชนะการเลือกตั้ง โดยเป็นต่อผู้สมัครคนอื่น บางคนมีโอกาสชนะโดยเป็นต่อผู้สมัครคนอื่น 2 ต่อ 1 และบางคนมีโอกาสชนะ โดยเป็นต่อผู้สมัครคนอื่นพอๆ กัน

กฎ กติกา เงื่อนไขของการพหุนัยต่อ

จากการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครเลือกตั้งในข้อ 3 นั้นจะเห็นได้ว่าการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งของแต่ละคนจะมีด้วยกัน 2 ประเภท ดังนี้

1. การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยถูกต้องตามกฎหมายกัน ได้แก่การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การปราศรัยหาเสียง การปิดโปสเตอร์ แจก

บัตรเบอร์ และใบปลิว การออกหาเสียงโดยการเดินเคาะประตูบ้าน ซึ่งวิธีนี้เป็นที่นิยมกันมากที่สุดในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538

2. การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายอันได้แก่การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่อาศัยช่องว่างของกฎหมาย เช่น การซื้อเสียง โดยซื้อยกหมู่บ้าน ยกครอบครัว หรือรายบุคคล โดยจ่ายเป็นเงินสด หรือการซื้อเสียงโดยจ่ายเป็นสิ่งของ หรือประโยชน์อื่นใด ส่วนวิธีการหรือรูปแบบการซื้อเสียงนั้นขึ้นอยู่กับว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดจะมีรูปแบบหรือวิธีการอย่างไร

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาจะขอกล่าวถึงเฉพาะการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยใช้วิธีการพนันขันต่อเท่านั้น ซึ่งจากการที่สภาพเศรษฐกิจ สังคมของไทยอยู่ในภาวะค่าครองชีพสูง รายได้ต่ำประชาชนหมดหวัง หรือสิ้นหวังไม่รู้จักพึ่งพาใคร ประกอบกับคนไทยมีนิสัยชอบเล่นการพนัน จึงมีผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนได้นำวิธีการใช้การพนันขันต่อมารณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง โดยนำเงินรางวัลมาเป็นสิ่งเร้าเข้ายวนเป็นตัวกระตุ้นให้ประชาชนมีความอยากที่จะได้เงินรางวัลนั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงตั้งกฎเกณฑ์ เงื่อนไข กติกาให้ผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งถ้าหากผู้สมัครรับเลือกตั้ง ชนะการเลือกตั้งแล้วผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งก็จะชนะการทายพนันและได้รับเงินรางวัลดังกล่าว ซึ่งในการออกแบบสอบถามครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ออกแบบสอบถามเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งโดยใช้วิธีการพนันขันต่อ จำนวน 11 ข้อ ดังนี้

ตารางที่ 5.4 กฎ กติกา เงื่อนไขของการพนันขันต่อ

ข้อความ	ร้อยละของคำตอบ					รวม	จำนวนผู้ตอบ	Mean SD
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
18. การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีการพนันขันต่อว่าผู้สมัครคนใดจะชนะเลือกตั้ง	23.4	40.3	22.9	8.5	5.0	100	201	3.687
19. การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีการพนันขันต่อว่าผู้สมัครบางคนจะชนะการเลือกตั้ง และบางคนจะแพ้การเลือกตั้ง	21.9	38.3	24.4	9.0	6.5	100	201	3.602
20. มีการวางเงินเดิมพันพนันขันต่อกันในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538	24.9	35.8	20.4	12.4	6.5	100	201	3.602
21. เพื่อนของท่านได้วางเงินพนันเพื่อทายผลเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538	20.9	26.9	32.3	12.4	7.5	100	201	3.413
22. ตัวท่านได้วางเงินพนันเพื่อทายผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538	8.0	20.4	10.4	34.8	26.4	100	201	2.488

ข้อความ	ร้อยละของคำตอบ					รวม	จำนวนผู้ตอบ	Mean SD
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
23. ตัวท่านได้วางเงินพนันจำนวนเล็กน้อยในการทายผลการเลือกตั้งเมื่อ 2 กรกฎาคม 2538	7.0	20.4	13.4	28.4	30.8	100	201	2.443
24. เพื่อนของท่านได้วางเงินพนันจำนวนมากในการทายผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538	15.9	21.4	37.3	13.4	11.9	100	201	3.159
25. ท่านได้เล่นพนันทายผลเลือกตั้งกับเพื่อนของท่านเอง	6.5	23.9	11.9	32.3	25.4	100	201	2.537
26. มีคนซึ่งรู้จักกับท่านมารับพนันทายผลการเลือกตั้ง	5.5	32.3	19.4	25.4	17.4	100	201	2.831
27. ตัวท่านได้เล่นพนันทายผลเลือกตั้งในบริเวณหมู่บ้านของท่าน	5.5	20.9	13.4	36.3	23.9	100	201	2.478
28. เพื่อนของท่านและคนรู้จักได้เล่นพนันทายผลเลือกตั้งในบริเวณหมู่บ้านของท่าน	10.9	31.3	23.4	17.9	16.4	100	201	3.025

คำถามข้อที่ 18 เกี่ยวกับการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีการพนันขันต่อกันว่าผู้สมัครคนใดจะชนะการเลือกตั้ง มีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 23.4 ตอบเห็นด้วยร้อยละ 40.3 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 8.5 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 5.0 แสดงว่า ผู้ตอบยอมรับมากกว่าไม่ยอมรับว่าในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีการเล่นการพนันขันต่อโดยการทายพนันผลการเลือกตั้งกันจริงโดยมีเงื่อนไขว่า ผู้สมัครคนใดจะชนะการเลือกตั้งซึ่งเมื่อพิจารณาค่า Mean ซึ่งมีค่า 3.687 แสดงว่าผู้ตอบยอมรับว่ามีการพนันกันว่าผู้สมัครคนใดจะชนะการเลือกตั้งเกินครึ่งหนึ่งและมีแนวโน้มมาก

คำถามข้อ 19 เกี่ยวกับการพนันขันต่อว่าผู้สมัครบางคนจะชนะการเลือกตั้งและบางคนจะแพ้การเลือกตั้งมีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 21.9 ตอบเห็นด้วยร้อยละ 38.3 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 9.0 ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 6.5 แสดงว่าผู้ตอบยอมรับมากไม่ยอมรับว่าในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีการเล่นพนันขันต่อโดยการทายผลการเลือกตั้งกันจริง ซึ่งมีเงื่อนไขหลายวิธีแต่สำหรับเงื่อนไขว่ามีผู้แสดงบางคนจะชนะการเลือกตั้งและบางคนจะแพ้การเลือกตั้งนั้นเป็นเงื่อนไขที่ใช้กันในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 และเมื่อพิจารณาค่า Mean ซึ่งมีค่า 3.602 แสดงว่า ผู้ตอบยอมรับว่ามีการเล่นพนันขันต่อโดยพนันกันว่า

มีผู้สมัครบางคนจะชนะการเลือกตั้งและบางคนจะพินันการเลือกตั้งเกินครึ่งหนึ่งและเห็นด้วยมีแนวโน้มสูง

คำถามข้อที่ 20 เกี่ยวกับมีการวางเงินเดิมพัน พินันขันต่อกันในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 24.9 ตอบเห็นด้วยร้อยละ 35.8 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 12.4 ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 6.5 แสดงว่าผู้ตอบมีความเห็นยอมรับ (เห็นด้วย) มากกว่าไม่ยอมรับ (ไม่เห็นด้วย) ว่า ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีการเล่นพินันขันต่อโดยมีการทายพินันกันว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนมีโอกาสชนะการเลือกตั้ง บางคนแพ้การเลือกตั้ง และได้มีการวางเงินเดิมพันเพื่อการพินัน ซึ่งจากการสังเกตค่า Mean มีค่า 3.602 ซึ่งให้เห็นว่าผู้ตอบยอมรับว่ามีการวางเงินเดิมพันเพื่อพินันขันต่อกันจริงเกินกว่าครึ่งของผู้ตอบทั้งหมด และมีแนวโน้มยอมรับว่าได้มีการวางเงินเดิมพันกันค่อนข้างสูง

คำถามข้อที่ 21 เกี่ยวกับเพื่อนของท่านได้วางเงินพินันเพื่อทายผลเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 20.9 ตอบเห็นด้วยร้อยละ 26.9 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 12.4 ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 7.5 แสดงว่าผู้ตอบยอมรับหรือเห็นด้วยมากกว่าไม่เห็นด้วยว่าเพื่อน ๆ ได้มีการวางเงินเดิมพันเพื่อทายผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 โดยมีเงื่อนไขหรือกติกาว่ามีผู้สมัครบางคนจะชนะการเลือกตั้งหรือบางคนจะแพ้การเลือกตั้งและจากค่า Mean ซึ่งมีค่า 3.413 ซึ่งให้เห็นว่าผู้ตอบยอมรับหรือเห็นด้วยมีจำนวนค่อนข้างสูงเกินกว่าครึ่งของผู้ตอบทั้งหมดว่าเพื่อน ๆ ได้มีการวางเงินเดิมพันเพื่อพินันทายผลการเลือกตั้ง

คำถามข้อที่ 22 เกี่ยวกับตัวท่านได้วางเงินพินันเพื่อทายผลเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 8.0 ตอบเห็นด้วยร้อยละ 20.4 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 34.8 ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 26.4 แสดงว่าคำถามเกี่ยวกับเรื่องตัวผู้ตอบเองว่าได้มีการวางเงินเดิมพันเพื่อพินันทายผลการเลือกตั้งนั้น มีความเห็นว่าตอบไม่เห็นด้วยมากกว่าผู้ที่ตอบว่าเห็นด้วย หรือยอมรับ ซึ่งจากค่า Mean มีค่า 2.488 ซึ่งให้เห็นว่าจำนวนผู้ตอบยอมรับเห็นด้วยว่าได้วางเงินเพื่อพินันทายผลการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 น้อยแต่ก็มีบางส่วนที่ยอมรับว่า ได้มีการวางเงินเดิมพันกันจริงซึ่งค่า Mean มีจำนวนเกือบครึ่งของผู้ตอบทั้งหมด

คำถามข้อที่ 23 เกี่ยวกับตัวท่านได้วางเงินพินันจำนวนเล็กน้อยในการทายผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 7.0 ตอบเห็นด้วยร้อยละ 20.4 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 28.4 ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 30.8 แสดงว่า คำถามเกี่ยวกับตัวผู้ตอบเองว่าได้มีการวางเงินเดิมพันเพื่อพินันทายผลการเลือกตั้งนั้นมีความเห็นว่าตอบไม่เห็นด้วยมากกว่าผู้ตอบเห็นด้วย ซึ่งจากค่า Mean มีค่า 2.443 ซึ่งให้เห็นว่าจำนวนตัวผู้ตอบเองเห็นด้วยว่าได้วางเงินเดิมพันจำนวนเล็กน้อยเพื่อพินันทายผลเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 น้อย แต่

ก็มีบางส่วนที่ยอมรับว่าได้มีการวางเงินเดิมพันจำนวนเล็กน้อยเพื่อทายผลการเลือกตั้ง ซึ่งค่า Mean มีจำนวนเกือบครึ่งของผู้ตอบทั้งหมด

คำถามข้อที่ 24 เกี่ยวกับเพื่อนของท่านได้วางเงินเดิมพันจำนวนมากโดยการทายผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 15.9 ตอบเห็นด้วยร้อยละ 21.4 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 13.4 ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 11.9 แสดงว่าผู้ตอบมีความเห็นยอมรับ (เห็นด้วย) มากกว่าไม่ยอมรับ (ไม่เห็นด้วย) ว่าเพื่อน ๆ ของผู้ตอบได้วางเงินเดิมพันจำนวนมากในการทายผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ซึ่งจากค่า Mean มีค่า 3.159 ซึ่งให้เห็นว่า ผู้ตอบยอมรับว่าเพื่อนได้วางเงินเดิมพันจำนวนมากเพื่อพนันการทายผลการเลือกตั้งในวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ค่อนข้างสูงมากกว่าครึ่งของผู้ตอบทั้งหมด

คำถามข้อที่ 25 เกี่ยวกับท่านได้เล่นพนันทายผลเลือกตั้งกับเพื่อนของท่านเอง มีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 6.5 ตอบเห็นด้วยร้อยละ 23.9 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 32.3 ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 25.4 แสดงว่าผู้ตอบมีความเห็นไม่เห็นด้วยมากกว่าเห็นด้วย หรือปฏิเสธไม่ได้เล่นพนันทายผลเลือกตั้งกับเพื่อนแต่ก็มีบางส่วน (ส่วนน้อย) ยอมรับว่าได้เล่นพนันทายผลเลือกตั้งกับเพื่อนของผู้ตอบเอง ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 จากค่า Mean มีค่า 2.537 ผู้ตอบยอมรับว่าได้เล่นทายพนันผลการเลือกตั้งกับเพื่อนประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ตอบทั้งหมด

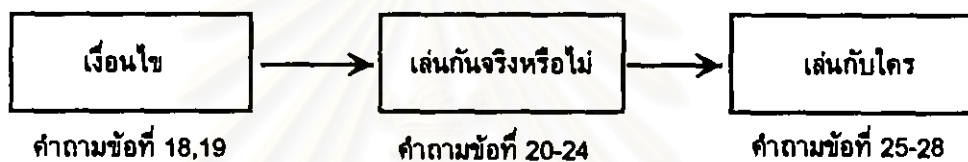
คำถามข้อที่ 26 คำถามเกี่ยวกับมีคนซึ่งรู้จักกับท่านมารับพนันทายผลการเลือกตั้ง มีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 5.5 ตอบเห็นด้วยร้อยละ 32.3 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 25.4 ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 17.4 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างยอมรับมีจำนวนมากกว่าไม่ยอมรับว่า มีคนซึ่งรู้จัก (เจ้ามือ) มารับพนันทายผลการเลือกตั้ง ซึ่งจากการหาค่า Mean มีค่า 2.831 ซึ่งได้เห็นว่าการกลุ่มตัวอย่างตอบเห็นด้วยว่ามีคนซึ่งรู้จัก (เจ้ามือ) มารับพนันทายผลการเลือกตั้งเกินกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

คำถามข้อที่ 27 คำถามเกี่ยวกับตัวท่านได้เล่นพนันทายผลการเลือกตั้งกับคนที่ท่านรู้จักซึ่งรับพนันทายผลเลือกตั้งในบริเวณหมู่บ้านของท่านมีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 5.5 ตอบเห็นด้วยร้อยละ 20.9 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 36.3 ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 23.9 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างยอมรับมีจำนวนน้อยกว่าไม่ยอมรับว่าตัวผู้ตอบได้เล่นพนันทายผลเลือกตั้งกับคนที่รู้จัก (เจ้ามือ / หัวคะแนน) ซึ่งรับพนันทายผลการเลือกตั้งในบริเวณหมู่บ้านของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจากการหาค่า Mean มีค่า 2.478 ซึ่งให้เห็นว่ามีกลุ่มตัวอย่างยอมรับว่ามีเจ้ามือหรือหัวคะแนนมารับพนันทายพนันผลการเลือกตั้งมีจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

คำถามข้อที่ 28 คำถามเกี่ยวกับเพื่อนของท่านและคนรู้จักได้เล่นพนันทายผลเลือกตั้งซึ่งมีผู้มารับพนันทายผลเลือกตั้งในบริเวณหมู่บ้านของท่าน มีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ

10.9 คอบเห็นด้วยร้อยละ 31.3 คอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 17.9 คอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 16.4 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างยอมรับว่ามีจำนวนมากกว่าไม่ยอมรับว่าเพื่อน ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง และคนที่รู้จักได้เล่นพนันทายผลเลือกตั้ง ซึ่งมีผู้มารับพนัน (เจ้ามือ / หัวคะแนน) ทายผลเลือกตั้ง ในบริเวณหมู่บ้านนั้น และจากการหาค่า Mean มีค่า 3.025 ซึ่งให้เห็นว่า มีกลุ่มตัวอย่างยอมรับ มากกว่าไม่ยอมรับว่าได้มีเจ้ามือหรือหัวคะแนนมารับพนันทายผลการเลือกตั้งในวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มากมีจำนวนเกินครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

สรุปการวิเคราะห์เรื่อง กฎ กติกา เงื่อนไข ของการเล่นการพนันขั้นต่อในการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538

จากคำถามข้อที่ 18 และ 19 กลุ่มตัวอย่างคอบยอมรับ หรือเห็นด้วยมากกว่าไม่ยอมรับ หรือไม่เห็นด้วย จึงสรุปได้ว่าการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 กลุ่มตัวอย่างยอมรับว่า มีการพนันขั้นต่อในการทายผลเลือกตั้งว่า มีผู้สมัครบางคนจะชนะการเลือกตั้ง หรือมีผู้สมัครคนใดจะชนะการเลือกตั้งหรือผู้สมัครคนใดจะแพ้การเลือกตั้ง

จากคำถามข้อที่ 20-24 กลุ่มตัวอย่างคอบเห็นด้วยมากกว่าไม่เห็นด้วย จึงสรุปได้ว่าการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีการเล่นพนันขั้นต่อกันจริง โดยในคำถามข้อที่ 20 มีกลุ่มตัวอย่างยอมรับว่าได้มีการวางเงินเดิมพันเพื่อทายพนันขั้นต่อเกินครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คำถามข้อที่ 21 กลุ่มตัวอย่างยอมรับว่ามีเพื่อน ๆ ของกลุ่มตัวอย่างเองได้วางเงินเดิมพันเพื่อทายพนันผลการเลือกตั้งเกินครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คำถามข้อที่ 22 กลุ่มตัวอย่างยอมรับว่าตัวของกลุ่มตัวอย่างเองได้วางเงินเดิมพันเพื่อทายพนันผลการเลือกตั้งเกือบครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คำถามข้อที่ 23 กลุ่มตัวอย่างยอมรับว่าตัวของกลุ่มตัวอย่างเองได้วางเงินเดิมพันจำนวนเล็กน้อยเพื่อทายพนันผลการเลือกตั้งเกือบครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คำถามข้อที่ 24 กลุ่มตัวอย่างยอมรับว่าเพื่อนของกลุ่มตัวอย่างได้วางเงินเดิมพันจำนวนมากเพื่อทายพนันผลการเลือกตั้งเกินครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

จากคำถามข้อที่ 25 กลุ่มตัวอย่างยอมรับว่าได้เล่นทายพนันผลการเลือกตั้งกับเพื่อประมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คำถามข้อที่ 26 กลุ่มตัวอย่างยอมรับว่ามีคนรู้จัก (เจ้ามือ / หัวคะแนน) มารับพนันทายผลเลือกตั้งเกินกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คำถามข้อที่ 27 กลุ่มตัวอย่างยอมรับว่ามีเจ้ามือหรือหัวคะแนนมารับทายพนันผลการเลือกตั้งกับ

ตนเองเกือบครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คำถามข้อที่ 28 กลุ่มตัวอย่างยอมรับว่ามีเจ้ามือหรือหัวคะแนนมารับทนายพนันผลการเลือกตั้งกับเพื่อนๆ และคนในหมู่บ้านโดยยอมรับมากกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

สรุป จากแบบสอบถามข้อที่ 18-28 เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างยอมรับว่าในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 มีเงื่อนไขของการทนายพนันว่ามีผู้สมัครคนใดจะชนะการเลือกตั้ง มีผู้สมัครบางคนจะชนะการเลือกตั้ง และมีผู้สมัครบางคนจะแพ้การเลือกตั้งโดยยอมรับว่ามีเจ้ามือหรือหัวคะแนนมารับทนายพนันผลการเลือกตั้งในหมู่บ้านของกลุ่มตัวอย่างและยอมรับว่าได้มีการวางเงินเดิมพันเพื่อทนายพนันผลการเลือกตั้งในวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 โดยถือเอาผลการเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร

อิทธิพลของการพนันขั้นต่อที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น นักวิชาการบางคนได้ทำการศึกษาไว้ที่น่าสนใจคือ แอนโทนี ดาวน์ส์ (Antony Downs) การศึกษาของเขามีข้อสมมติฐานของแนวการวิเคราะห์การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง คือผู้ตัดสินใจการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นจะตัดสินใจโดยชอบด้วยเหตุผลทุกคน โดยได้เสนอนิยามสถานการณ์ความชอบด้วยเหตุผลไว้ 4 ประการดังนี้ (Downs, 1957 : p.6)

1. ผู้ตัดสินใจสามารถตัดสินใจได้เสมอ เมื่อเผชิญกับทางเลือกต่างๆ ในการตัดสินใจ
2. มีการจัดทางเลือกต่างๆ ไว้ตามลำดับความสำคัญในทัศนะของผู้ตัดสินใจ
3. การจัดลำดับนี้มีการสับเปลี่ยนได้
4. ผู้ตัดสินใจจะเลือกทางที่จัดลำดับไว้สูงสุดเสมอ
5. ในสถานการณ์เหมือนกัน การตัดสินใจจะเหมือนกันเสมอไป

ในแง่นี้การตัดสินใจโดยชอบด้วยเหตุผลของดาวน์ส์ (Downs) เป็นการยืมความคิดว่าด้วยความชอบด้วยเหตุผลของมนุษย์เศรษฐกิจ มาใช้ศึกษาการตัดสินใจทางการเมือง

อาจกล่าวได้ว่าความชอบด้วยเหตุผลเป็นเรื่องราวของกระบวนการปฏิบัติ คือผู้ตัดสินใจเลือกทางที่เหมาะสมที่สุดตามลักษณะค่านิยม หรือเป้าหมายของเขา โดยเลือกจากทางเลือกที่จัดลำดับไว้สูงสุด ส่วนผลที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร หรือบรรลุเป้าหมายตามที่ผู้ตัดสินใจมุ่งหวังหรือไม่ไม่มีใช้เรื่องสำคัญ บางครั้งการวางแผนตัดสินใจที่ชอบด้วยเหตุที่สุด อาจนำไปสู่ผลเสียหรือนำไปสู่เป้าหมายอื่น ซึ่งด้อยกว่าผู้ที่ตัดสินใจต้องการก็ได้ อย่างไรก็ตามก็พิจารณาความชอบด้วยเหตุผลในการตัดสินใจจะจำกัดวงอยู่เฉพาะช่วงที่มีการเลือกตัดสินใจเท่านั้นมิได้ครอบคลุมไปถึงผลของการตัดสินใจด้วย การพิจารณาว่าผู้ตัดสินใจได้ตัดสินใจ โดยชอบด้วยเหตุผลหรือไม่

นั้น ขึ้นกับว่าเขาได้เลือกหนทางที่จะนำไปสู่เป้าหมายหรือตัดสินใจด้วยค่านิยมของเขา โดยเลือกหนทางเลือกที่จัดลำดับไว้สูงสุดหรือไม่ส่วนเมื่อตัดสินใจไปแล้วผลที่ออกมาจะเป็นอย่างไร มิใช่ตัวกำหนดความชอบด้วยเหตุผลในการตัดสินใจ แม้จะไม่พิจารณาผลของการตัดสินใจ แต่ในการศึกษาการตัดสินใจนั้นผู้ศึกษาจำเป็นต้องสนใจเป้าหมายของผู้ตัดสินใจด้วย ในกรณีการตัดสินใจลงคะแนนเสียง ต้องสนใจเป้าหมายของผู้ตัดสินใจด้วย ในกรณีการได้กำหนดขอบเขตเอาไว้ชัดเจนพอควร ดังจะกล่าวต่อไปนี้

"หน้าที่ทางการเมืองของการเลือกตั้งในระบบประชาธิปไตย (ซึ่งเป็นกรอบสถานการณ์ในการศึกษานี้) ก็คือรัฐบาล ดังนั้นพฤติกรรมที่ชอบด้วยเหตุผลในส่วนที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งก็คือ พฤติกรรมที่มุ่งไปสู่การเลือกรัฐบาลตัวอย่างเช่น สมมติว่าชายคนหนึ่งสนับสนุนพรรค ก. เพราะสอดคล้องกับอุดมการณ์ทางการเมืองของตน และต้องการลงคะแนนเลือกสมาชิกพรรคนี้ แต่ภรรยาของเขาบอกว่าต้องไปเลือกพรรค ข. ถ้าไม่เลือกจะขอย่า ในสถานการณ์เช่นนี้การที่ชายคนนี้ลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครพรรค ข. ก็นับว่าเขาตัดสินใจโดยชอบด้วยเหตุผลในแง่ส่วนตัว โดยถือว่าเขายังรักภรรยาและยังไม่เลิกกับภรรยาและในแง่ค่านิยมแล้ว ภรรยามีค่ามากกว่าพรรค แต่ลักษณะการลงคะแนนเช่นนี้ในวงรอบการศึกษาของ ดาวน์ส์ (Downs) เห็นว่าไม่ชอบด้วยเหตุผล เพราะผู้ตัดสินใจสับสนระหว่างเป้าหมายทางการเมืองกับเป้าหมายที่ไม่ใช่การเมือง คือใช้กลไกทางการเมือง (ลงคะแนนเสียง) ไปสู่เป้าหมายที่ไม่ใช่การเมืองวงรอบของ ดาวน์ส์ (Downs) เน้นเฉพาะเป้าหมายทางการเมืองเท่านั้น" (Downs, 1957 : p. 7)

การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง ตามแนวความคิดของดาวน์ (Downs) คือลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแต่ละคน จะปฏิบัติอย่างสมเหตุสมผล โดยจะตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครที่สังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายสอดคล้องกับผลประโยชน์และค่านิยมของตนเองมากที่สุด การตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองใด ก็โดยคาดหวังว่าตนจะได้ประโยชน์หากพรรคการเมืองนั้นเป็นรัฐบาล การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในลักษณะดังกล่าว เรียกว่า "rational voter model" คือ แบบของการลงคะแนนเสียงเพื่อผลประโยชน์ของผู้ลงคะแนนเสียงเอง นั่นคือ "ผู้ลงคะแนนเสียงจะตัดสินใจว่าจะไปลงคะแนนเสียงหรือไม่ และลงให้ใครตามเหตุผลของตนทั้งนี้โดยพิจารณาว่าพฤติกรรมใดจะก่อผลประโยชน์ให้เขามากกว่ากัน ซึ่งตามปกติแล้วเขาจะลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครสังกัดพรรคการเมืองที่มีนโยบายใกล้เคียงกับเขามากที่สุด (Niemi and Weisberg, 1984 : pp. 11-13.)

กระบวนการตัดสินใจในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

กระบวนการตัดสินใจในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้ (สำฤทธิ์ ราชสมณะ, 2530 : หน้า 367)

ขั้นตอนที่ 1 การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักเกณฑ์และการให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ขั้นตอนที่ 3 การไปะเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ขั้นตอนที่ 4 การตัดสินใจสุดท้าย ที่จะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง

รายละเอียดของแต่ละขั้นตอนในกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง เพื่อใช้เป็นกรอบในการศึกษาครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ ขั้นตอนของการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งจะเริ่มจากการได้รับข่าวสารว่าจะต้องมีการเลือกตั้ง การได้รับทราบข่าวสารของการสมัครรับเลือกตั้ง การได้ทราบข่าวสารเกี่ยวกับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง และนโยบายต่าง ๆ ของพรรคการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในขั้นตอนนี้ สิ่งที่ต้องการศึกษาก็คือ ในการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งนั้น ประชาชนในชนบทได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยผ่านสื่อ หรือช่องทางใดบ้าง และข่าวสารต่าง ๆ ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประชาชนเลือกรับข่าวสารในลักษณะใดจนกระทั่งนำข่าวสารนั้นไปเป็นหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้เหลือเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องการจะลงคะแนนเสียงให้ จากสื่อหรือช่องทางหลาย ๆ ทางนั้นประชาชนเลือกที่จะเชื่อข่าวสารจากแหล่งใดมากที่สุด และลักษณะของข่าวสารที่ผ่านไปสู่อุ้งลงคะแนนเสียงนั้นก็เป็นลักษณะข่าสารที่หลากหลายหลายแง่หลายมุมเพื่อที่จะจูงใจให้ลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ประชาชนเลือกที่จะรับข่าวสารลักษณะใดมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อที่จะลงคะแนนเสียงให้

ดังนั้นขั้นตอนนี้ จึงจะทำการศึกษาถึงแนวความคิดเกี่ยวกับ "การสื่อสาร" เพื่อเป็นกรอบในการศึกษาถึง กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในขั้นตอนนี้โดยจะเน้นที่สื่อ หรือช่องทางต่าง ๆ ที่ทำให้ประชาชนได้ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมือง ในด้านต่าง ๆ ประชาชน เชื่อข่าวสารที่ผ่านช่องทางใดมากที่สุด และบรรดาข่าวสารต่าง ๆ หลายแง่หลายมุมเป็นจำนวนมาก ประชาชนเลือกที่จะรับข่าว

สารในลักษณะใดจนนำไปเป็นหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งในขั้นตอนที่ 2 เพื่อที่จะตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง

การสื่อสาร (communication) หมายถึง การส่งผ่านข่าวสารจากบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง หรืออีกกลุ่มหนึ่งโดยใช้สัญลักษณ์ (Berlo , 1960 : p.12)

การสื่อสารมีลักษณะเป็นกระบวนการ (process) อย่างหนึ่ง เช่นเดียวกับการพัฒนาการ หรือการเปลี่ยนแปลงทางสังคม กล่าวคือ เป็นกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ไม่อยู่นิ่ง และไม่มีจุดเริ่มต้น หรือจุดจบที่เห็นเด่นชัด (บุญเลิศ, 2520 : หน้า 11)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักเกณฑ์และการให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เมื่อผู้ลงคะแนนเสียงยอมรับว่าจะต้องมีการตัดสินใจ และได้รับข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือนโยบายของพรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดอยู่ หรือผู้ลงคะแนนเสียงที่ผูกพันกับพรรคการเมือง หรือผูกพันกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ก็จะสร้างหลักเกณฑ์ในการที่จะคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อที่จะคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนเองถูกใจมากที่สุด ให้เหลือจำนวนเท่ากับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมีได้ หรือเท่าที่ตนเองต้องการจะลงคะแนนเสียงให้ ผู้ลงคะแนนเสียงก็จะมาสร้างหลักเกณฑ์ของตนเองว่าในการลงคะแนนเสียงครั้งนี้จะให้ความสำคัญกับพรรคการเมือง หรือให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคล ในขั้นตอนนี้ จะเริ่มมีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เพื่อให้ผู้ลงคะแนนเสียงเห็นชอบกับตัวผู้สมัคร ข่าวสารต่างๆ ทั้งในด้านส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือนโยบายของพรรคการเมือง ก็จะเริ่มเข้าสู่ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงก็จะเริ่มประเมินข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้รับมานั้น สอดคล้องกับหลักเกณฑ์หรือจุดมุ่งหมายของผู้ลงคะแนนเสียงหรือไม่ ผู้ลงคะแนนเสียงบางคนอาจจะให้ความสำคัญกับนโยบายของพรรคการเมือง บางคนให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

หลักเกณฑ์ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น นักวิชาการบางคนได้ทำการศึกษาไว้ที่น่าสนใจคือ Anthony Downs การศึกษาของเขามีข้อสมมุติฐานของแนวการวิเคราะห์การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง คือผู้ตัดสินใจในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น จะตัดสินใจโดยชอบด้วยเหตุผลทุกคน โดยได้เสนอนิยามสถานการณ์ความชอบด้วยเหตุผลไว้ดังนี้ (Downs, 1957 : p.6)

1. ผู้ตัดสินใจสามารถตัดสินใจได้เสมอ เมื่อเผชิญกับทางเลือกต่างๆ ในการตัดสินใจ
2. มีการจัดทางเลือกต่างๆ ไว้ตามลำดับความสำคัญในทรรศนะของผู้ตัดสินใจ
3. การจัดลำดับนี้มีการสับเปลี่ยนได้
4. ผู้ตัดสินใจเลือกทางที่จัดลำดับไว้สูงสุดเสมอ
5. ในสถานการณ์เหมือนกัน การตัดสินใจจะเหมือนกันเสมอไป

ในแง่การตัดสินใจโดยชอบด้วยเหตุผลของดาวนส์ (Downs) เป็นการยืมความคิดว่าด้วยความชอบเหตุผลของมนุษย์เศรษฐกิจ (economic man) มาใช้ศึกษาการตัดสินใจทางการเมือง

อาจกล่าวได้ว่าความชอบด้วยเหตุผลเป็นเรื่องของกระบวนการปฏิบัติ คือผู้ตัดสินใจเลือกทางที่เหมาะสมที่สุดตามลักษณะค่านิยม หรือเป้าหมายของเขา โดยเลือกจากทางเลือกที่จัดลำดับไว้สูงสุด ส่วนผลที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร หรือจะบรรลุเป้าหมายตามที่ผู้ตัดสินใจมุ่งหวังหรือไม่ นั่นมิใช่เรื่องสำคัญ บางครั้งการวางแผนตัดสินใจที่ชอบต้องการก็ได้ทุกอย่างก็ดี การพิจารณาความชอบด้วยเหตุผลในการตัดสินใจจะจำกัดวงอยู่เฉพาะช่วงที่มีการเลือกตัดสินใจเท่านั้น มิได้ครอบคลุมไปถึงผลของการตัดสินใจด้วย การพิจารณาว่าตัดสินใจได้ตัดสินใจโดยชอบด้วยเหตุผลหรือไม่ ขึ้นกับว่าเขาได้เลือกหนทางที่จะนำไปสู่เป้าหมาย หรือค่านิยมของเขา โดยเลือกทางเลือกที่จัดลำดับไว้สูงสุดหรือไม่ เมื่อตัดสินใจไปแล้วผลที่ออกมาจะเป็นอย่างไรมิใช่ตัวกำหนดความชอบด้วยเหตุผลในการตัดสินใจ แม้จะไม่พิจารณาผลของการตัดสินใจ แต่ในการศึกษาการตัดสินใจนั้นผู้ศึกษาจำเป็นต้องสนใจเป้าหมายของผู้ตัดสินใจด้วย ในกรณีการตัดสินใจลงคะแนนเสียง ต้องสนใจเป้าหมายทางการเมือง ซึ่ง ดาวนส์ (Downs) ก็ได้กำหนดขอบเขตเอาไว้แจ้งชัดพอสมควร

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง

เมื่อได้กำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ และให้นำหนักของหลักเกณฑ์ที่ใช้ ในการลงคะแนนเสียงแล้ว ตามที่ผู้ลงคะแนนเสียงใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งหลังจากนั้นจะเป็นการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน (หรือเท่าที่ผู้ลงคะแนนเสียงจะประเมิน) ว่าตามหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนควรจะได้รับ การประเมินเท่าไร ตามการประเมินของผู้ลงคะแนนเสียงแต่ละคน จากตารางแสดงให้เห็นถึงผลที่ได้รับจากการประเมินโดยใช้มาตราส่วน 1 (ต่ำ) - 5 (สูง) ผลรวมของผู้สมัครแต่ละคนจะได้จาก การคูณน้ำหนักในแต่ละหลักเกณฑ์ที่ผู้ลงคะแนนเสียงแต่ละคนได้กำหนดเอาไว้ กับการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนในหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาแล้วและรวมคะแนนเหล่านี้ทั้งหมดสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนในการตัดสินใจ

ตารางที่ 5.5 การประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

น้ำหนัก	พรรค					ผู้สมัคร				รวม
	5	2	2	3	5	5	4	3	5	
น้ำหนัก	5	2	2	3	5	5	4	3	5	34
หลักเกณฑ์	1	2	3	4	5	1	2	3	4	25
ผู้สมัคร										
นาย ก	3	4	3	5	5	3	5	4	5	141
นาย ข	3	4	3	5	5	1	3	2	1	97
นาย ค	3	4	3	5	5	5	5	5	5	154
นาย ง	4	5	3	5	4	1	2	4	1	101
นาย จ	4	5	3	5	4	5	5	5	5	158
นาย ฉ	4	5	3	5	4	1	1	2	1	91

หมายเหตุ (พรรค), 1 = พอใจนโยบาย, 2 = ชื่อเสียงของพรรค, 3 = ความสามารถของพรรค,
4 = ผลงานของพรรคขณะเป็นรัฐบาล, 5 = พรรคสามารถช่วยทำประโยชน์ได้
(ผู้สมัคร), 1 = คู่แข่ง, 2 = มีความรู้, 3 = ชื่อสัตย์, 4 = ช่วยเหลือทำประโยชน์แก่ท้องถิ่น

จากตารางข้างต้น ผู้สมัครที่ได้รับการประเมินค่าสูงสุดเรียงตามลำดับความคิดเห็นของผู้ลงคะแนนเสียงคนนี้ คือ นาย จ. นาย ค. นาย ก. นาย ข. และนาย ฉ. ตามลำดับ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว การประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งของผู้ลงคะแนนเสียงก็ไม่ได้ประเมินผู้สมัครทุกคนที่สมัครรับเลือกตั้ง แต่จะประเมินผู้สมัครบางคนเท่านั้น สมัครที่ไม่ได้รับการประเมินก็จะได้รับการประเมินเป็นศูนย์ตามความคิดเห็นของผู้ลงคะแนนเสียงแต่ละคน

ขั้นตอนที่ 4 การตัดสินใจสุดท้าย ที่จะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง

ในขั้นตอนนี้ ตามปกติแล้วผู้ลงคะแนนเสียงจะตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่มีคะแนนรวมจากการประเมินมากที่สุด จากตารางที่ผ่านมาผู้ที่ได้รับการลงคะแนนเสียงให้ คือ นาย จ. นาย ค. และนาย ก. ตามลำดับ เพราะเป็นผู้ที่ได้รับการประเมินค่าสูงสุด และจัดลำดับให้อยู่ในลำดับที่จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพึงมีได้รวมกันแล้วมีจำนวนมากที่สุด ก็จะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้นๆ

ผู้ลงคะแนนเสียงที่มีหลักเกณฑ์ในการให้ความสำคัญกับการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงอย่างเดียวก็มีวิธีการหรือขั้นตอนในลักษณะเดียวกัน แต่ในขั้นตอนนี้อาจจะมีเหตุการณ์บางอย่างเข้ามาสอดแทรก คือ ผู้ลงคะแนนเสียงบางคนอาจจะลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามอิทธิพลของสิ่งของ เงินทอง ที่ได้รับจากหัวหน้าคะแนน ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งเงินและสิ่งของนี้อาจจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจลงคะแนนเสียง ให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งด้วย กล่าวคือ ถึงแม้ว่าจะมีขั้นตอนในกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งมาโดยตลอด อาจจะมีการเปลี่ยนแปลง

การตัดสินใจไปลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่ตนเองรับสั่งของ เงินทองมาก็ได้ ในการศึกษาครั้งนี้ก็จะทำการศึกษาประเด็นนี้ด้วย

จากที่กล่าวมาทั้งนี้ เป็นขั้นตอนในกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อที่จะลดจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้เหลือเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เขตเลือกตั้งนั้นจะมีได้ หรือเท่าที่จะลงคะแนนเสียงให้ เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนแรก คือ การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง คือ การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับเลือกตั้ง การรับสมัครเลือกตั้ง การยอมรับความจำเป็นที่จะต้องทำการตัดสินใจ ผู้ลงคะแนนเสียงที่ไม่ยอมรับในการตัดสินใจก็อาจจะลงคะแนนเสียงตามสั่งของหรือเงินทองที่ได้รับมา หรืออาจจะลงคะแนนแบบกากบาทลงคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดก็ได้ ซึ่งเป็นการตัดสินใจลงคะแนนเสียงในลักษณะที่ "ไม่เป็นกระบวนการ" เพราะขั้นตอนในการตัดสินใจ ขั้นตอนต่อมาไม่ได้เกิดขึ้น ส่วนผู้ตัดสินใจอีกลักษณะหนึ่งคือการตัดสินใจของผู้ลงคะแนนเสียงที่ผูกพันอยู่กับผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง หรือพรรคการเมือง พรรคใดพรรคหนึ่ง เมื่อรู้ว่าใครเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งบ้าง ก็สามารถที่จะทำการตัดสินใจได้ทันที ขั้นตอนต่าง ๆ ในการตัดสินใจจะเกิดขึ้นติดต่อกันทันที โดยการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งแทบจะไม่มีผลในการตัดสินใจเลย แต่การตัดสินใจในลักษณะนี้ยังมีลักษณะ "เป็นกระบวนการ" เพราะยังมีขั้นตอนต่างๆ ติดตามมาในกระบวนการตัดสินใจ ผู้ตัดสินใจอีกลักษณะหนึ่ง คือ ผู้ตัดสินใจที่นำเอาข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งมาเป็นส่วนประกอบสำคัญในการที่จะตัดสินใจเลือกลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ผู้ลงคะแนนเสียงในลักษณะนี้การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจ เพราะจะทำให้ผู้ลงคะแนนเสียงรู้จักผู้สมัครรับเลือกตั้งได้มากที่สุด ซึ่งการรณรงค์หาเสียงนั้นผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องใช้วิธีการต่างๆ เพื่อจูงใจผู้ลงคะแนนเสียงยอมรับตนเองมากที่สุด ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะใช้สื่อหรือช่องทางต่างๆ ในการที่จะนำข่าวสารของตนเองผ่านไปสู่อผู้ลงคะแนนเสียงให้มากที่สุด ทั้งการใช้ห้วคะแนน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โปสเตอร์ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือการปรากฏตัวของผู้สมัครต่อผู้ลงคะแนนเสียงโดยตรง ข่าวสารของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ผ่านสื่อใด ที่ผู้ลงคะแนนเสียงเชื่อถือมากที่สุด และสื่อหรือทางใดที่ผู้สมัครใช้มากที่สุดอีกกรณีหนึ่งที่นำศึกษาก็คือ ข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีหลายแง่มุม ทั้งเกี่ยวกับผู้สมัครโดยตรง หรือนโยบายต่างๆ ของพรรคการเมือง ข่าวสารแบบใดที่ผู้ลงคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยมากที่สุด จนนำไปเป็นหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สมัครในขั้นตอนที่ 2 รวมทั้งการให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ต่างๆ ว่า ให้ความสำคัญแต่ละหลักเกณฑ์มากน้อยแค่ไหนซึ่งผู้ลงคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยมากที่สุด จนนำไปเป็นหลักเกณฑ์ และให้ความสำคัญกับแต่ละหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันบางคนอาจจะให้ความสำคัญกับพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือผสมผสานกันไปและแต่ละคน จะให้ความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบของหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ไม่เท่าเทียมกัน ทั้งนี้แล้วแต่ค่านิยม และจุดหมายของแต่ละคน ขั้นตอนที่ 3 เป็นการประเมินและจัด

ลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน (หรือเท่าที่ผู้ลงคะแนนเสียงจะประเมิน) ควรจะได้รับการประเมินในแต่ละหลักเกณฑ์ที่ค่านึงถึงมากน้อยเพียงใด ผู้ที่ได้รับการประเมินด้วยคะแนนสูงสุดจะเป็นผู้ที่ได้รับการลงคะแนนเสียงให้ตามลำดับ ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายในกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งจะทำการศึกษาในครั้งนี้

สรุป การตัดสินใจเลือกตั้งในการศึกษาค้างครั้งนี้จะมีอยู่ด้วยกัน 2 ลักษณะ คือ

1. การตัดสินใจเลือกตั้งที่ "ไม่เป็นกระบวนการ" คือการตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง ที่ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงได้ลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนนั้น โดยไม่ผ่านขั้นตอนต่างๆ ในกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบทั้ง 4 ขั้นตอน โดยเฉพาะขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักเกณฑ์และการให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และขั้นตอนที่ 3 การประเมิน และการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในลักษณะนี้มีลักษณะที่แตกต่างกันไป เช่น กากบาทตามสะดวกสบายหรือตามความพอใจ ลงคะแนนเสียงให้แล้วเสร็จไป ลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับเงินทองหรือสิ่งของ หรือลงคะแนนเสียงให้ตามคำบอกเล่าของพรรคพวกเพื่อนฝูง การลงคะแนนเสียงในลักษณะนี้จะเป็นการลงคะแนนเสียงที่ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงให้โดยที่ไม่ได้คำนึงถึงคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดอยู่เลย และไม่มีการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งเข้ากับหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่ใช้ในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วย

2. การตัดสินใจเลือกตั้งในลักษณะที่ "เป็นกระบวนการ" หมายถึง การที่ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งโดยผ่านขั้นตอนต่างๆ ในกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครบทั้ง 4 ขั้นตอน ซึ่งเป็นความพยายามที่จะลดผู้สมัครรับเลือกตั้งให้เหลือเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมีได้ หรือเท่าที่ต้องการจะลงคะแนนเสียงให้ ในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนี้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงตั้งจะมีหลักเกณฑ์ของตนเองว่า จะคำนึงถึงคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดอยู่ อย่างไรอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่าง และมีขั้นตอนในการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งเข้าหลักเกณฑ์ดังกล่าวด้วย ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับการประเมินด้วยคะแนนสูงสุด คือผู้สมัครรับเลือกตั้งที่จะได้รับการลงคะแนนเสียงให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงในลักษณะนี้ อาจจะตัดสินใจได้ทันทีที่ทราบว่ามีใครเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งบ้างหรือตัดสินใจโดยอาศัยการรณรงค์หาเสียงประกอบการพิจารณาด้วย ก็ถือเป็นการตัดสินใจเลือกตั้งในลักษณะที่ "เป็นกระบวนการ" ด้วยกันทั้งสิ้น

สำหรับการศึกษาคั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ตั้งคำถามเกี่ยวกับอิทธิพลของการพนันที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไว้ในแบบสอบถามจำนวน 4 ข้อ คือคำถาม ข้อที่ 29 - 32 ดังนี้

ตารางที่ 5.6 อิทธิพลของการพนันที่ผลต่อกระบวนการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ข้อความ	ร้อยละของคำตอบ					รวม	จำนวนผู้ตอบ	Mean SD
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
29. ท่านหวังจะชนะในการทายผลเลือกตั้งเพื่อจะได้รับเงินรางวัล	17.4	14.9	13.4	35.3	22.9	100	201	2.7
30. เพื่อนของท่านและคนที่ท่านรู้จักหวังจะชนะในการทายผลเลือกตั้งเพื่อจะได้รับเงินรางวัล	27.9	21.9	28.9	10	11.4	100	201	3.5
31. ท่านไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครที่ท่านได้ทายไว้ในกาพนัน	10.9	27.9	9.5	35.5	16.4	100	201	2.8
32. เพื่อนของท่านและคนที่ท่านรู้จัก ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครที่ได้ทายไว้ในกาพนัน	12.9	32.3	31.3	12.9	10.4	100	201	3.2

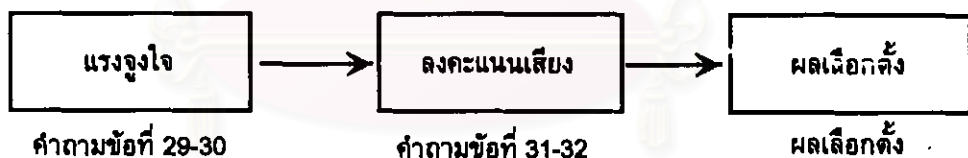
คำถามข้อที่ 29 เกี่ยวกับท่านหวังจะชนะในการทายผลการเลือกตั้งเพื่อจะได้รับเงินรางวัล แรงจูงใจมีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 17.4 ตอบเห็นด้วยร้อยละ 14.9 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 35.3 ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 22.9 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีจิตความเห็นไม่เห็นด้วยมากกว่าเห็นด้วยว่าหวังจะชนะในการทายผลเลือกตั้งเพื่อจะได้รับเงินรางวัลแต่จากการพิจารณาค่า Mean มีค่า 2.7 ซึ่งให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างนั้นเห็นด้วยว่าหวังจะชนะในการทายผลการเลือกตั้งจะได้รับเงินรางวัลมีจำนวนเกินกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างซึ่งตอบแบบสอบถามทั้งหมด

คำถามข้อที่ 30 เกี่ยวกับเพื่อนของท่านและคนที่ท่านรู้จักหวังจะชนะในการทายผลเลือกตั้งเพื่อจะได้รับเงินรางวัลแรงจูงใจมีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 27.9 ตอบเห็นด้วยร้อยละ 21.9 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 10 ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 11.4 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นยอมรับมากกว่าไม่ยอมรับมากกว่ายอมรับหรือไม่เห็นด้วยว่า เพื่อนๆ และคนที่รู้จักหวังจะชนะในการทายผลเลือกตั้งเพื่อจะได้รับเงินรางวัล จากการพิจารณาค่า Mean มีค่า 3.5 ซึ่งให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างยอมรับเพื่อนๆ และคนที่รู้จักหวังที่จะชนะในการทายผลเลือกตั้งมีจำนวนมากกว่าไม่ยอมรับเกินกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

คำถามข้อที่ 31 เกี่ยวกับท่านไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครที่ท่านได้ทนายไว้ในการพนัน (แรงจูงใจของเงินรางวัลทำให้ต้องไปเลือกตั้ง) มีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 10.9 ตอบเห็นด้วยร้อยละ 27.9 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 35.5 ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 16.4 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นยอมรับน้อยกว่าไม่ยอมรับว่าในการไปเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ได้ไปลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครที่ท่านได้เล่นทนายพนันไว้จากค่า Mean มีค่า 2.8 ซึ่งให้เห็นว่ามีกลุ่มตัวอย่างเกินครึ่งยอมรับว่าได้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัครที่ท่านได้ทนายพนันไว้

คำถามข้อที่ 32 เพื่อนของท่านและคนที่รู้จักไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครที่ท่านได้ทนายไว้ในการทนายพนันมีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 12.9 ตอบเห็นด้วยร้อยละ 32.3 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 12.9 ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 10.4 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นยอมรับหรือเห็นด้วยมากกว่าไม่ยอมรับหรือไม่เห็นด้วยว่ามีเพื่อน ๆ และคนที่รู้จักไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครที่ท่านได้ทนายไว้ในการทนายพนัน จากค่า Mean มีค่า 3.2 ซึ่งให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเกินกว่าครึ่งหนึ่งและค่อนข้างสูงเห็นด้วยว่าเพื่อน ๆ และคนที่รู้จักไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครที่ท่านได้ทนายไว้ในการทนายพนันเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538

สรุป การวิเคราะห์หือทธิพลของการพนันที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ดังนี้

จากคำถามข้อที่ 29 และ 30 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นยอมรับว่าในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 นอกจากตัวของกลุ่มตัวอย่างแล้วยังมีเพื่อน ๆ และคนที่รู้จักมีความหวังว่าจะชนะในการทนายผลเลือกตั้งเพื่อจะได้รับเงินรางวัล ซึ่งตัวผู้สมัครได้ใช้เงินรางวัลมาเป็นแรงจูงใจให้กลุ่มตัวอย่างไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้เพื่อตนเองจะได้รับคะแนนเสียงเพิ่มขึ้นกว่าที่ควรจะเป็นไปตามการลงคะแนนเสียงปกติที่ไม่ใช่การพนันขึ้นต่อมารณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

จากคำถามข้อที่ 31 และ 32 พบว่า กลุ่มตัวอย่างยอมรับว่าในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ได้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัครที่ท่านได้ทนายไว้ในการทนายพนันและนอกจากนี้แล้ว ยังมีเพื่อน ๆ และคนที่รู้จักไปลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครที่ท่านได้ทนายไว้ในการทนายพนัน เพื่อหวังจะชนะในการทนายพนันและจะได้รับเงินรางวัล แสดงว่า การตัดสินใจไปลงคะแนนเสียงของกลุ่มตัวอย่างและเพื่อน ๆ รวมถึงคนที่รู้จักได้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัครที่ท่าน

ได้ทนายไว้ในการทนายพนันเพื่อหวังจะให้ผู้สมัคร (ได้รับคะแนนเสียงมากกว่าที่ควรจะได้รับ) ขณะการเลือกตั้งและตนเองจะได้ทนายพนันถูกต้องและได้รับเงินรางวัลในการทนายพนัน

อิทธิพลของการพนันที่มีต่อผลการเลือกตั้ง

จากการที่คนไทยมีนิสัยชอบเล่นการพนันขั้นต่อเป็นชีวิตจิตใจ ลุ่มหลงมัวเมาให้ความสำคัญกับการทักทาย เสียงดวงในรูปแบบการพนันมากกว่าการให้ความสำคัญกับตนเองและครอบครัว เป็นเพียงแต่ความต้องการให้ได้มาซึ่งความสนุกตื่นเต้น ทำทนายหรือต้องการหาเงินด้วยวิธีลัด โดยไม่ต้องเหนื่อยแรงกาย ผู้ที่มีโชคในเกมการพนันอาจเกิดความปิติยินดีที่สามารถเอาชนะผู้อื่นได้ และยังได้เงินมาอย่างง่ายดาย ส่วนผู้ที่อับโชคจะเกิดความรู้สึกเศร้าหมองหว้งพร้อมทั้งหมดเงิน แต่ชั่วเวลาอีกไม่นานความติดความรู้สึกจะกลับกลายมาเป็นความดันทุรังอยากแก้ตัวใหม่ เพื่อที่จะเอาเงินของคนที่ย้ายไปคืนมาให้ได้ ถึงแม้คราวนี้ต้องลงทุนโดยการไปกู้ยืมเงินคนอื่นหรือนำสิ่งของมีค่าไปขายไปจำนำก็ตาม ก็จะพยายามทุกวิถีทางเพื่อจะหาเงินมาเล่นการพนันให้ได้

สำหรับในทางการเมืองนั้น การพนันขั้นต่อสามารถใช้ประโยชน์ได้ในกระบวนการเลือกตั้งได้โดยใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งมองอีกแง่หนึ่งก็คือการซื้อเสียงวิธีหนึ่งแต่ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้คิดค้นวิธีการ โดยออกกฎเกณฑ์ เงื่อนไข กติกา ต่างๆ ในทางที่เป็นประโยชน์ ต่อตนเองซึ่งในการใช้การพนันขั้นต่อนี้จะต้องทำเป็นระบบ มีการแบ่งกลุ่มพื้นที่ แบ่งเขตรับผิดชอบกันเพื่อที่จะได้ควบคุมคะแนนเสียงหรือ ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและเป็นผู้ทนายหรือเล่นพนันขั้นต่อ ซึ่งจากการที่ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เล่นพนันขั้นต่อแล้ว ก็หวังที่จะชนะการพนันขั้นต่อเพื่อหวังในเงินรางวัล จึงต้องไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับผู้ที่ตนทนายพนันไว้ จึงเห็นได้ว่าอิทธิพลของการพนันขั้นต่อย่อมมีผลกระทบต่อผลการเลือกตั้งได้เช่นกัน

ในการออกแบบสอบถามผู้ศึกษาได้ออกแบบสอบถามเกี่ยวกับอิทธิพลของการพนันที่มีผลต่อผลการเลือกตั้งไว้จำนวน 4 ข้อดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.7 อิทธิพลของการพนันขั้นต่อที่มีผลต่อผลการเลือกตั้ง

ข้อความ	ร้อยละของคำตอบ					รวม	จำนวนผู้ตอบ	Mean SD
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
33. ท่านทนายพนันผลการเลือกตั้งได้ถูกต้อง	15.4	23.9	21.9	27.9	10.9	100	201	3.050
34. เพื่อนของท่านและคนรู้จักทนายพนันผลการเลือกตั้งได้ถูกต้อง	14.9	27.9	34.8	12.4	10.0	100	201	3.254
35. ท่านได้รับเงินรางวัลตามราคาต่อรองที่ท่านได้ตกลงกันไว้	17.4	13.9	8.0	37.8	22.9	100	201	2.652
36. เพื่อนของท่านและคนรู้จักได้รับเงินรางวัลตามราคาต่อรองที่ท่านได้ตกลงกันไว้	20.4	20.9	29.4	14.4	14.9	100	201	3.174

คำถามข้อที่ 33 เกี่ยวกับท่านทนายพนันผลการเลือกตั้งได้ถูกต้องมีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 15.4 ตอบเห็นด้วยร้อยละ 23.9 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 24.9 ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 10.9 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยมากกว่าไม่เห็นด้วยว่าได้ทนายพนันผลการเลือกตั้งได้ถูกต้องจากค่า Mean ซึ่งมีค่า 3.050 ซึ่งให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างเกินครึ่งยอมรับว่าทนายพนันผลการเลือกตั้งได้ถูกต้อง

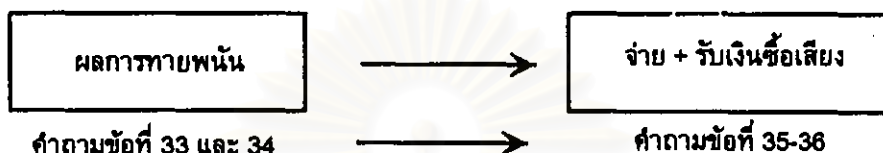
คำถามข้อที่ 34 เกี่ยวกับเพื่อนของท่านและคนรู้จักทนายพนันผลการเลือกตั้งได้ถูกต้องตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 14.9 ตอบเห็นด้วยร้อยละ 27.9 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 12.4 ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 10.0 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างยอมรับว่า นอกจากตนจะทนายพนันผลการเลือกตั้งถูกต้องแล้วยังมีเพื่อนๆ และคนรู้จักทนายพนันผลการเลือกตั้งได้ถูกต้อง จากค่า Mean ซึ่งมีค่า 3.254 ซึ่งให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างยอมรับเกินครึ่งหนึ่งและค่อนข้างสูงกว่าเพื่อนๆ และคนรู้จักทนายพนันผลการเลือกตั้งได้ถูกต้อง

คำถามข้อที่ 35 เกี่ยวกับท่านได้รับเงินรางวัลตามราคาต่อรองที่ได้ตกลงกันไว้ มีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 17.4 ตอบเห็นด้วยร้อยละ 13.9 ตอบไม่เห็นด้วย 37.8 ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 22.9 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยหรือยอมรับน้อยกว่าผู้ตอบไม่เห็นด้วยหรือไม่ยอมรับว่าได้รับเงินรางวัลตามราคาต่อรองที่ได้ตกลงกันไว้แต่จากการพิจารณาค่า Mean ซึ่งมีค่า 2.652 ซึ่งให้เห็นว่ามีกลุ่มตัวอย่างอีกจำนวนหนึ่งหรือบางส่วนยอมรับว่าได้รับเงินรางวัลตามราคาต่อรองที่ได้ตกลงกันไว้ถือว่าเป็นการจ่ายเงินซื้อเสียงในทางอ้อม (แบบแฝง)

คำถามข้อที่ 36 เกี่ยวกับเพื่อนของท่านและคนรู้จักได้รับเงินรางวัลตามราคาที่ได้ตกลงกันไว้มีผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 20.4 ตอบเห็นด้วยร้อยละ 20.9 ตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 14.4 ตอบไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งร้อยละ 14.9 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากกว่าไม่เห็นด้วย

(ยอมรับ) ว่านอกจากตัวกลุ่มตัวอย่างแล้วยังมีเพื่อนๆ และคนรู้จักได้รับเงินรางวัลตามราคาต่อ
รองที่ได้ตกลงกันไว้ ซึ่งถือว่าเป็นการรับเงินซื้อเสียงจากผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยปฏิบัติตามกฎ
กติกา เงื่อนไข ตามที่ได้ตกลงกันไว้

สรุป อิทธิพลของการพนันขันต่อที่มีต่อผลการเลือกตั้ง

จากคำถามข้อที่ 33 และ 34 กลุ่มศึกษามีความเห็น (ยอมรับ) ว่าทั้งตัวกลุ่มศึกษาและ
เพื่อนๆ และคนรู้จักในหมู่บ้านนั้นได้ทนายพนันผลการเลือกตั้งได้ถูกต้อง ซึ่งเห็นด้วยมากกว่าไม่
เห็นด้วยเกินครึ่งหนึ่งและมีแนวโน้มค่อนข้างสูงในการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538

จากคำถามข้อที่ 35 และ 36 จะเป็นข้อพิสูจน์ว่ามีการซื้อ - ขายเสียง และมีการจ่าย - รับ
เงินกันจริงหรือไม่ปรากฏว่ากลุ่มศึกษามีความเห็นยอมรับหรือเห็นด้วยมากกว่าไม่เห็นด้วยเกิน
ครึ่งและค่อนข้างสูง จึงสรุปได้ว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้มีการจ่ายเงินซื้อเสียงและมีผู้ลงคะแนน
เสียงเลือกตั้งได้มีการรับเงินในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ถ้าได้ปฏิบัติตามกฎกติกา เงื่อนไข
ของการพนัน คือได้มีการทนายว่าผู้สมัครคนใดจะได้รับชัยชนะได้มีการวางเงินเดิมพันและด้วย
ความหวังที่จะชนะการทนายพนันจึงตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้และเมื่อผลออกมาว่าผู้สมัครคนที่
ตนได้ทนายว่าจะชนะการเลือกตั้งได้รับชัยชนะ ก็จะได้รับเงินรางวัลในการทนายพนัน (เงินซื้อ-ขาย
เสียงแอบแฝง) ผลการเลือกตั้งตามสมมุติฐานที่ว่า "การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง โดยใช้วิธีการ
พนันขันต่อทำให้ได้คะแนนเสียงมากกว่าที่ควรจะเป็น".

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย